

28.06.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**28 Haziran 2021
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

28 Haziran 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Kırklareli Üniversitesi Hayvancılık Sektöründe Dijital Teknolojiler Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Bursa Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bursa Teknik Üniversitesi Elektrikli Taşıtlar Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Dokuz Eylül Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Erciyes Üniversitesi Stratejik Araştırmalar ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kafkas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Lokman Hekim Üniversitesi Nadir, Tanımsız Hastalıklar ve Yetim İlaçlar Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Çiğ süt desteği ödemelerinde esaslar belli oldu

Çiğ süt desteği demelerine ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2021'den geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Tebliğle çiğ süt üretimi ve kalitesi ile uygulanan hayvancılık politikalarının etkinliğinin artırılması, çiğ süt üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması ve yetiştiricilerin desteklenmesi amaçlanıyor.

Düzenleme, Cumhurbaşkanları Kararı ile yürürlüğe konulan 2021-2022'de Yapılacak Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesine İlişkin Karar'da yer alan destekleme demelerine ilişkin usul ve esasları kapsıyor.

Buna göre, çiğ süt desteği ve süt piyasasının düzenlenmesi için gerekli kaynak, bütçede hayvancılığın desteklenmesi için ayrılan ödenekten karşılanacak.

Destek, ürettiği çiğ sütü, süt işleme tesislerine, fatura-makbuz karşılığında kendisi, üretici ve yetiştirici rgt vasıtasıyla satan ve Bakanlık Süt Kayıt Sistemi (BSKS) Veri Tabanı'na aylık olarak kaydettiren bir üretici ve yetiştirici örgütüne ye ya da ortak yetiştiricilere ödenecek.

Üretmiş olduğu çiğ sütü, üretici örgütleri aracılığıyla süt ürününe çevirerek Et ve Süt Kurumuna satan üreticiler desteklemeden yararlanacak. Desteklemede, 1 kilogram süt ürünü eř değeri süt miktarı esas alınacak.

28.06.2021

Çiğ süt desteklemesinden yararlanacak işletme ve sütün elde edildiği hayvanların TÜRKVET'e kayıtlı olması gerekecek.

Göçer hayvancılık yapan yetiştiriciler, süt üretimi yaptığı ayda, ürettiği süt miktarının tespiti için gittikleri yerin Bakanlık il veya ilçe müdürlüğüne başvuracak.

Tebliğde yer alan destekleme ödemeleri kamu kaynağı olduğu için hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce, haciz-icra, temlik ve benzeri işlemler yapılmayacak.

Destekleme ödemelerinin amacına uygun ve gerçek hak sahiplerine yapılması için, il müdürlüğü gerekli tedbirleri alacak.

Çiğ süt desteğinde, üretici veya yetiştirici örgütlerine verilen yetki, görev ve sorumlulukları zamanında yerine getirmeyerek yetiştiricinin mağduriyetine yol açan örgütler, mağduriyetin giderilmesinden sorumlu olacak.

İdari hata sonucu yapılan fazla ödemeyi kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde iade etmeyenler 5 yıl hiçbir destekleme programından yararlandırılmayacak.

Kovid-19 salgını gıda güvenliğini tehdit ediyor

Kovid-19 salgını, çoğu ülkenin sınırlarını kapatması sonucu gıda tedarikinde ciddi sıkıntılara yol açarken, arzla ilgili belirsizliklerden endişe duyan bazı ülkelerin, gıda ihracatını kısıtlaması krizi daha da derinleştirdi.

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını, birçok ülkenin sınırları kapatması nedeniyle gıda tedarikinde ciddi sıkıntılara yol açarken, arzla bağlantılı belirsizliklerden endişe duyan bazı ülkelerin, gıda ihracatını kısıtlaması bu krizi daha da derinleştirdi.

Salgın, tarım sektörünün temel unsurları olan tedarik zinciri ve gıda talebini etkiledi, birçok ülkenin sınırlarını kapatması ve seyahat kısıtlaması getirmesi nedeniyle tedarik zincirinde sorunlara yol açtı.

Başta asıl zorluk, gıdanın bulunması değil gıdaya kolay erişim oldu. Ancak daha sonra arzla bağlantılı belirsizliklerden endişe duyan bazı ülkelerin gıda ihracatını kısıtlaması bu sorunlara bir yenisini ekledi.

Salgın döneminde özellikle taze gıda tedarikini engelleyen kısıtlamalardan ötürü israf da arttı.

Kısıtlamalar ve karantina önlemleri, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlarla balıkçıların pazarlara erişimini, üretim kapasitelerini ve satışlarını düşürdü, özellikle küçük ölçekli

çiftçilik yapanları, göçmen ve kayıt dışı işçileri, göçebe çobanları ve balıkçıları etkiledi.

Halihazırda başka krizlerden etkilenen ülkelerde küçük üreticiler, fiyatları artan tohum ve gübre gibi girdilere erişimde büyüyen zorluklarla karşı karşıya.

Kovid-19 salgınının dünyada ulusal üretim üzerindeki olası sonuçlarının boyutu henüz netlik kazanmazken, örneğin Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) araştırma yürüttüğü ülkelere Afganistan'da 2020'de tahıl, meyve, sebze ve süt ürünlerinin yüzde 50'nin üzerinde azaldığı tahmin ediliyor.

Gıda tedarik zincirindeki aksaklıklar, bölgeden bölgeye değişiklik göstererek sürüyor.

Salgın hayvancılığı da olumsuz etkiledi

Salgın hayvan yemine erişimin ve mezbahaların kapasitesinin azalmasına neden olarak hayvancılık sektörünü de olumsuz etkiledi.

FAO'nun ortaya koyduğu bulgular, hayvancılık sektörünün, salgının etkilerine karşı özellikle savunmasız olduğunu gösteriyor.

Yine çok çabuk bozulan ve nispeten sınırlı sürede satılması, işlenmesi veya depolanması gereken taze balık ve su ürünleri özellikle risk **altında** bulunuyor.

Dünya toplam et üretiminin, Kovid-19 salgını sebebiyle yaşanan piyasa aksaklıkları, hayvan hastalıkları ve kuraklığın kalıcı etkileri nedeniyle 2020'de yüzde 1,7 düştüğü tahmin ediliyor.

Gıda piyasalarının genel olarak gelecek aylarda daha fazla belirsizlikle karşı karşıya kalması bekleniyor.

OECD-FAO Tarımsal Görünüm 2020-2029 raporuna göre salgının, gelecek birkaç yıl içinde talebi düşürerek gıda güvenliğini daha da zayıflatması bekleniyor.

Öte yandan FAO, salgının yarattığı belirsizliklere rağmen 2020-2021 sezonunda tahıl arz ve talebinde normalleşme olacağını tahmin ediyor.

Domino etkisi açığı tetikleyen faktörleri 27 ülkede daha da derinleştirdi

FAO'nun yayınladığı bir analizde, Kovid-19 salgınının domino etkisinin mevcut açığı tetikleyen faktörleri, 27 ülkede daha da derinleştirdiği sonucuna ulaşıldı. Yine 2021'de salgının yanı sıra çatışma ve aşırı hava olayları sebebiyle milyonlarca kişi daha akut gıda güvensizliğine sürüklendi.

28.06.2021

FAO'nun konuyla ilgili raporunda, 2020'de 55 ülke/bölgede en az 155 milyon insanın kriz ya da daha kötü seviyelerde akut gıda güvensizliği yaşadığına işaret ediliyor.

Örneğin Somali'de gıda kriziyle mücadele etmeye çalışan kişi sayısının, Kovid-19 salgınında, öncekinin üç katına çıkması beklenirken, Afganistan'da Kovid-19 önlemleri uygulanmaya başlandığından bu yana 13,2 milyon kişi şiddetli gıda güvensizliği yaşıyor.

Sudan'da da 2020 yılı temmuz-eylül döneminde 9,6 milyon kişinin şiddetli gıda güvensizliği yaşadığı belirtiliyor.

Buğday fiyatları üç haftadır düşüşte

Buğday fiyatları, arzın bol olacağı beklentileriyle üst üste üçüncü haftayı kayıpla kapatmaya hazırlanırken, mısır fiyatlarında hafif artış yaşandı. Soya ise yağışların etkisiyle haftalık bazda yüzde 1,5 düşüş kaydetti.

Buğday, dünya genelinde arzın bol olacağı beklentileriyle art arda üç haftadır haftalık kayıp vermeye hazırlanıyor.

Buğday dün yüzde 1.8 düştükten sonra bugün yüzde 0.2 yükselerek 6.53 dolar/bushel yani 239.9 dolar/ton seviyesine yükseldi.

Mısır haftayı yükselişle kapatacak

Mısır vadeli kontratları da dün yüzde 1.5 geriledikten sonra bugün yüzde 0.7 artışla 6.57 dolar/bushel yani 258.6 dolar/ton seviyesine yükseldi.

Mısır bir önceki haftayı yüzde 4.2 ekside kapatmasının ardından bu haftayı haftalık bazda yüzde 0.5 artıda kapatması bekleniyor.

Soya yağış etkisiyle düştü

Soya fasulyesi vadeli kontratları ise ABD'deki yağışların arza dair endişeleri azaltmasıyla haftalık bazda yüzde 1.5'ten fazla düşüşle art arda üç haftayı ekside kapatması tahmin ediliyor.

Chicago borsasında en yüksek işlem hacmine sahip olan soya fasulyesi vadeli kontratları yüzde 0.7 gerileyerek altı günün en düşük seviyesini gördükten sonra bugün yüzde 0.1 artışla 13.45 dolar/bushel, yani 492.2 dolar/ton seviyesine yükseldi.

CHP’li Gürer, çiftçileri dinledi: Ekmeğin fiyatı katlanabilir

CHP Milletvekili Gürer, hem ekonomik kriz hem de kuraklığın vurduğu çiftçileri tarlalarında ziyaret etti. Çiftçiler hem kuraklık hem de yeterli desteği görememekten yakındı. Bu yıl verim kaybının da ciddi boyutlara ulaşacağını ifade eden üreticiler, başta un olmak üzere unlu mamullere ulaşımın zor olacağını, ekmeğin fiyatının bile katlanabileceğini ifade etti.

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, seçim bölgesinde kuraklık nedeniyle zarar gören ekili alanlar da incelemelerine devam etti.

Mağdur olan çiftçilerle bir araya gelip onların sorunlarını dinleyen CHP’li Gürer, çiftçi ilaç, gübre, tohum, mazot ve kuyulardan enerji ile çıkardığı su için ödediği elektrik faturaları ile ekimde zorlanıyordu. Borçlanarak toprağı boş bırakmadı. Bu kere kuraklıkta çiftçiyi vurdu. AKP iktidarlarının 19 yıldır uyguladığı yanlış tarım politikalarının arpada ve buğdayda Türkiye’yi ithalatçı konuma taşıdı. Türkiye başta arpa ve buğday olmak üzere hububatta ve bakliyatla kendi kendine yeten ülkü konumunda olmalıydı bu vurdumduymaz uygulamalarla darbe yiyen çiftçi şimdide kuraklıkla ektiği tarlada hasat yapamadı” dedi.

“MAĞDURİYETİ BİRİNCİ AĞIZDAN DİNLİYORUZ”

AKP iktidarları döneminde buğday ekim alanların daraldığını ifade eden CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer, “Kuraklık nedeniyle zarar gören ekili alanları geziyoruz. Üreticilerimizle bir araya gelip yaşadıkları mağduriyeti birinci ağızdan dinliyoruz. Burada görüldüğü gibi kuraklık ekili alanlarda ciddi hasara yol açmış. Biçerdöver

tarlaya giremiyor. Tohum toprakla buluşmuş ama hasat edecek ürün oluşmamış, ekili alanlarda beklenen ürün yok. Zaten büyük sıkıntı çeken çiftçinin sorunlarının, kuraklık nedeniyle katlandığını görüyoruz. Tüketici içinde zor bir süreç yaşanacak özellikle buğday rekolte düşüşü ithalatla karşılanacak, yurt dışı piyasaları ülkemizden daha yüksek fiyatla ürün gönderiyor, görünen o ki buğday fiyatları daha da artacak” diye konuştu.

Tohum, gübre, ilaç kullanılarak binbir emekle ekilen tarlaların kuruduğunun, bankalara ve kredi kefalet kooperatiflerine borçları olan üreticilerin ise kara kara düşündüğünü kaydeden Gürer, “Geçen yıl 1800 lira olan üre gübrenin fiyatının bu yıl başlarında 3 bin 200 liraya çıkmıştı. Gördüm ki bugünlerde gübre fiyatının 4 bin liraya kadar yükselmiş” ifadelerini kullandı.

ÇİFTÇİ CAN ÇEKİŞİYOR

Ömer Fethi Gürer, “Böylesine büyük mağduriyet yaşanırken, üreticilerin sorunlarına eğilmeyen, onları dinlemeyen, dertlerine derman olmaya çalışmayan algı ile sorunları yok gibi varsayan bir siyasi iktidar ile karşı karşıyayız” değerlendirmesinde bulundu.

Mazot fiyatının 7 liranın üzerine çıktığını anımsatan çiftçiler ise “Gübrenin, ilacın, kısacası maliyeti oluşturan tüm kalemlerin fiyatları bir yıl içinde iki katına çıktı. Kuraklık nedeniyle ciddi hasar oluştu. Kuraklık için dekar başına 100 lira destek verileceği söyleniyor. Bu miktar çiftçinin dışının kovuğuna yetmez. Ekmeklik buğday TMO 2250 TL/ton alış fiyatı belirledi. Buğday yok ki satalım. Esas zarar eden çiftçi ayakta kalacak destek verilmesi. TARSİM dışına da kuralık desteği konuşuluyor ancak daha bize yansıyan bir destek yok” dediler.

Bu yıl verim kaybının da ciddi boyutlara ulaşacağını ifade eden üreticiler, başta un olmak üzere unlu mamullere ulaşımın zorlayacağını, ekmeğin fiyatının bile katlanabileceğini ifade etti. Gürer’de çiftçilerin kaygılarına katıldığını belirtip, “Un ve ekmekte zor bir süreç yaşanmaması için ciddi önlemler alınmalıdır. Üretici mağduriyeti, tüketiciye pahalı ürün olarak yansımaması sağlanmalıdır” diye konuştu.

TARLALAR İCRALIK

Köylerde icralık olmayan çiftçi sayısının bir elin parmaklarını bile geçemeyeceğini vurgulayan çiftçiler, icra yoluyla tarlası ve traktörünü kaybeden çok sayıda üretici olduğuna dikkat çektiler.

Çiftçiler, bir köylünün 150 bin TL değerindeki traktörünün kısa bir süre önce icra kanalıyla 70 bin TL’ye satıldığını, buna benzer örneklerin diğer köylerde de olduğunu belirttiler.

Bakan Elvan: 2. eyrekte yüzde 20'ler civarında büyüme bekliyoruz

Hazine ve Maliye Bakanı Ltfi Elvan, Gaziantep iş dünyası ile buluşmasında, 2. eyrek için çift haneli, yüzde 20'ler civarında bir büyüme beklediklerini açıkladı. Elvan, ekonomide sorunun enflasyon ve döviz kurunun oynaklığında olduğunu belirterek, "Yüksek enflasyondan kurtulmamız şart" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Ltfi Elvan, Gaziantep iş dünyası ile buluşma programında açıklamalarda bulundu. Bakan Elvan, yılın ikinci çeyreğinde güçlü baz etkisinin etkisiyle çift haneli, yüzde 20'ler civarında bir büyüme beklediklerini açıkladı.

Tedbirler konusunda ilave adımlar atmaya devam edeceklerini aktaran Elvan, "Aşılamada son haftalarda önemli bir ivmelenme söz konusu, bu durumun çok kısa sürede turizm başta olmak üzere hizmetler sektörüne canlanma getireceğini düşünüyorum" dedi.

Elvan, büyüme, demeler dengesi ve kamu maliyesi tarafının olumlu sinyaller verdiğini paylaşarak, "şubat yaptığımız düzenlemelerin de etkisiyle altın ithalatında önemli yavaşlama görmeye başladık, i talebin kontrollü devam etmesi ve turizm gelirlerinin artması şartıyla cari açık tarafında bu sene sorun görmüyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

"Bu ülkenin ihtiyacı düşük enflasyon ve kur istikrarı"

Bakan Elvan, ekonomide sorunun enflasyon ve döviz kurunun oynaklığında olduğunu belirterek, "Yüksek enflasyondan kurtulmamız şart. Disiplinli ve öngörülebilir politikalar enflasyonla mücadelede başarı getirecektir. Bu ülkenin ihtiyacı düşük enflasyon ve kur istikrarı. Fiyat istikrarı olmaksızın, sürdürülebilir bir büyüme ve refah artışından bahsedemeyiz." ifadelerini kullandı.

Yatırım için fiyat istikrarına vurgu yapan Elvan, "Merkez Bankası'nın fiyat istikrarına odaklı kararlı duruş sergilemesi gerektiğini söyledi. Disiplinli ve öngörülebilir politikalar enflasyonla mücadelede başarı getirecek" dedi.

"Sadece bankalar yok, bir de sermaye piyasaları var"

Halka arzların kolaylaştırılması yoluyla şirketlerimizin sermaye yapısını güçlendirmek için çalıştıklarını ifade eden Elvan, "Karşımızda sadece bankalar yok, bir de sermaye piyasaları var, yatırımcıların ve şirketlerimizin sermaye piyasalarına ilgisi önemli düzeyde arttı" şeklinde konuştu.

Bakan Elvan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Nakit sermaye artırımında yüzde 50 olarak uyguladığımız kurumlar vergisi indirimini, artırılan sermayenin yurt dışından getirilmesi durumunda yüzde 75 olarak uygulanmasına ilişkin düzenleme yapacağız. Matrah artırımını düzenlemesi yaptık, 2016-2020 yıllarına ait gelir vergisi, kurumlar vergisi, gelir, kurumlar, stopaj ve kdv vergileri için matrah artırımını yapılabilecek."

Elvan, gerekmesi durumunda makroihtiyati tedbirler almaktan çekinmeyeceklerini de ekledi.

202 firmanın 55,6 milyar liralık borcu yapılandırıldı

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Ekim 2019'dan Mayıs 2021'e kadar geçen sürede Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları doğrultusunda büyük ölçekli uygulamada 202 firmanın 55,6 milyar liralık borcunun yapılandırıldığını duyurdu.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), 2021 yılı Mayıs ayına ilişkin Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları Raporu'nu yayımladı.

Buna göre, Ekim 2019-Mayıs 2021 döneminde Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları doğrultusunda büyük ölçekli uygulama kapsamına 372 firma alındı. Kapsama alınan firmalardan 202 firma ile Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi bağıtlandı.

Bu süreçte yeniden yapılandırılan toplam borç tutarı ise 55 milyar 630 milyon lira oldu. Söz konusu tutarın en büyük kısmını 10 milyar 729 milyon lirası imalat sanayi sektöründeki firmalar oluşturdu. Öte yandan, inşaatta 10 milyar 308 milyon liralık, turizmde 10 milyar 672 milyon liralık borç yapılandırıldı.

Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi bağıtlanan firmalardan 45'i imalat sanayi, 27'si inşaat, 22'si turizm sektöründe faaliyet gösterirken, 74'ü İstanbul'da bulunuyor.

Küçük ölçekli uygulamada 28 firma borcunu yapılandırdı

Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları doğrultusunda küçük ölçekli uygulama kapsamına ise Kasım 2019-Mayıs 2021 döneminde 71 firma alındı.

28.06.2021

Kapsama alınan firmalardan 28 firma ile Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi bağıtlandı.

Söz konusu 28 firmanın toplam borç tutarı 323 milyon lira düzeyinde gerçekleşti. Bu tutarın en büyük kısmını, 82 milyon lira ile toptan ve perakende ticaret, motorlu araçlar servis hizmetleri ile kişisel ve hanehalkı ürünleri oluşturdu.

Çalışma, sadece Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması doğrultusunda büyük ve küçük ölçekli uygulamalar kapsamında çerçeve anlaşmalarını imzalayan alacaklı kuruluşların ilettiği verilerden oluşuyor. Bankaların söz konusu düzenlemeler dışında kendi inisiyatifleriyle yapılandırdıkları kredileri kapsıyor.

TBB'ye üye bankaların Mart 2021 dönemi bilanço verilerine göre, yeniden yapılandırılan ya da yeni bir itfa planına bağlanan kredilerin toplam tutarı 216,1 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

İçişleri Bakanlığı'ndan normalleşme genelgesi

İçişleri Bakanlığı, sokağa çıkma ve şehirlerarası seyahat kısıtlamalarının sona ereceği 1 Temmuz'da başlayacak kademeli normalleşmenin üçüncü etabına ilişkin genelge yayımladı.

İçişleri Bakanlığı, sokağa çıkma ve şehirlerarası seyahat kısıtlamalarının sona ereceği 1 Temmuz'da başlayacak kademeli normalleşmenin üçüncü etabına ilişkin genelge yayımladı.

Tüm işyerleri ve sinemalar 1 Temmuz'dan itibaren açılacak.

İçişleri Bakanlığı, sokağa çıkma ve şehirlerarası seyahat kısıtlamalarının sona ereceği 1 Temmuz'da başlayacak kademeli normalleşmenin üçüncü etabına ilişkin genelge yayımladı.

Genelgeye göre, Kovid-19 tedbirleri kapsamında faaliyetlerine ara veren tüm iş yerleri ile sinemalar 1 Temmuz'dan itibaren tekrar açılacak.

Yeme-içme yerlerinin açık/kapalı alanlarında aynı anda bulunabilecek kişi sayısı 1 Temmuz'dan itibaren kısıtlanmayacak.

Tüm iş yerleri 1 Temmuz'dan itibaren, ruhsatlarındaki faaliyet konusuna göre belirlenmiş açılış-kapanış saatleri arasında hizmet verebilecek.

28.06.2021

Kovid-19'la mücadele kapsamında, temizlik, maske ve mesafe kurallarına uymak kaydıyla, konaklama tesislerindeki kısıtlama ve tedbirlere 1 Temmuz itibarıyla son verilecek.

Nikah/düğün merasimlerinde, kapalı yerler için uygulanan Kovid-19 önlemleri dışında, katılımcı sınırlamasına gidilmeyecek, yiyecek içecek ikramı yapılabilecek.

Konser, festival, gençlik kampı gibi etkinliklere, belirlenen esaslara uyulması kaydıyla 1 Temmuz'dan itibaren izin verilecek.

Kahvehane, kıraathane gibi iş yerlerinde oyun oynatılmasına dair kısıtlamalar 1 Temmuz'dan itibaren sona erecek.

Park, bahçe, kamp, piknik/mesire alanı gibi yerlerde Kovid-19'la mücadele kapsamında uygulanan kısıtlamalar 1 Temmuz'dan itibaren kaldırılacak.

Faaliyet konusu "nargile salonu/kafesi" olan iş yerlerinin faaliyetlerine verilen ara yeni karar alınıncaya kadar devam edecek, hiçbir iş yerinde nargile servisi yapılamayacak.

Bangladeş, Brezilya, G.Afrika, Hindistan, Nepal ve Sri Lanka'dan gelenler ile son 14 günde bu ülkelerde bulunanlara yönelik zorunlu karantina uygulamasına 1 Temmuz'da son verilecek.

Afganistan ve Pakistan'dan Türkiye'ye gelen ya da son 14 günde bu ülkelerde bulunanlara yönelik zorunlu karantina süresi 1 Temmuz'dan itibaren 10 güne düşürülecek.

TBMM'de bu hafta 4. Yargı Paketi görüşülecek

TBMM Genel Kurulunda 4. Yargı Paketi ele alınacak, AK Parti ve MHP kontenjanından RTÜK'e 3 yeni üye seçimi yapılacaktır.

Meclis, **4. Yargı Paketi**'nin de aralarında bulunduğu önemli düzenlemeler için bu hafta yoğun mesai yapacaktır.

TBMM Genel Kurulu, haftaya, **Radio ve Televizyon Üst Kuruluna (RTÜK)** üye seçimiyle başlayacaktır. Yeni RTÜK üyelerinin ikisi AK Parti, diğeri ise MHP kontenjanından seçilecektir.

AK Parti, seçilecek iki üyenin iki katı aday olarak eski AK Parti Çanakkale Milletvekili Mehmet Daniş, RTÜK'te araştırmacı olarak görev yapan Mete Hacıarifoğlu, BengüTürk TV Sunucusu Alptekin Deniz İyigün ile Türkgün Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Orhan Karataş'ı aday gösterdi.

MHP ise yeni RTÜK üyesi adayları olarak MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Basın Başdanışmanı Deniz Güçer ile MHP TBMM Grubu Danışmanı Mustafa Yiğit'in isimlerini bildirdi.???????

Genel Kurulun 30 Haziran Çarşamba günkü birleşiminde AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş ve AK Parti Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile AK Parti milletvekillerinin imzasını taşıyan Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlanacaktır.

Kamuoyunda 4. Yargı Paketi olarak bilinen ve temel kanun olarak görüşülecek teklifle, eşe karşı işlenen "kasten öldürme", "kasten yaralama", "eziyet" ve "kişiyi hürriyetinden yoksun kılma" suçlarında kabul edilen cezayı artırıcı nedenler, boşanmış eşi de kapsayacak.

Katalog suçlarda bir kişinin tutuklanabilmesi, kuvvetli suç şüphesinin somut delillere dayanmasına bağlı hale getirilecek.

İdari yargı mercilerince verilen nihai kararlar, gerekçesiyle birlikte en geç 30 gün içinde yazılacak.

İfadesi alınmak amacıyla düzenlenen yakalama emri üzerine mesai saatleri dışında yakalanan ve belirlenen tarihte yargı merci önünde hazır bulunmayı taahhüt eden kişi, cumhuriyet savcısının emri doğrultusunda serbest bırakılabilecek.

Konutu terk etmeme yükümlülüğü altında geçen her 2 gün, cezanın mahsubunda 1 gün olarak dikkate alınacak.

Hakim adayları ile avukat stajyerlerine Anayasa Mahkemesi'nde staj yapma imkanı getirilecek.

Ayrıca komisyondaki görüşmelerinde teklife ihdas edilen düzenlemeye göre de Kovid-19 salgını sebebiyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülerin izinli sayılmalarına ilişkin süre, 30 Kasım 2021'e kadar uzatılabilecek.

MKE'nin anonim şirket olmasını düzenleyen teklif

Makine ve Kimya Endüstrisi'nin (MKE) anonim şirket olmasını düzenleyen MKE Anonim Şirketi Hakkında Kanun Teklifi de Meclis gündeminde olacak.

Geçtiğimiz hafta 7 maddesi kabul edilen teklifinin Milli Savunma Komisyonu'ndaki görüşmeleri yarın devam edecek.

Bakan Kurum Meclis'te bilgi verecek

TBMM Küresel İklim Değişikliği Araştırma Komisyonu'nun 29 Haziran Salı günkü toplantısında, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum sunum yapacak.

Komisyon, çarşamba günü de Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Akif Özkaldı ile Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Alp Erinç Yeldan'ı dinleyecek.

Bu arada TBMM'de siyasi partilerin haftalık düzenledikleri grup toplantıları da gerçekleştirilecek.

Faiz, fiyatlar, dolar; dile gelseler acaba ne derlerdi?

Alaattin AKTAŞ

28 Haziran 2021 Pazartesi

FAİZ: Yükseltildiğimde bana gülümseyerek bakan insanlar, tersini yaptığınızda anında sırtını dönüyor, sanki bu kararı ben vermişim gibi...

FİYATLAR: Sanki ben kendi kendime artıyorum, yiyip içtiklerimin maliyetini yükselten sizsiniz, niye suçu bana atıyorsunuz...

DÖVİZ: Dünyada en sevdiğim ülke Türkiye, bu yönden çok mutluyum. Ama sanki siz işinizi yapmıyor ve sorumluluğu bana atıyorsunuz gibi geliyor.

Demokraside karşı tarafa söz hakkı tanımak esastır. Yıllardan beri faizden, dövizden, fiyatlardan; bu büyüklüklerin birbirlerine olan etkilerinden söz ediyoruz ya... Düşündük de acaba bunların söz hakkı olsa ne söylerlerdi...

Saçma diyebilirsiniz; ama hiç mi çizgi film seyretmediniz ya da hiç mi bilim kurgu film veya dizi izlemediniz.

Biz de sözü bu verilere verirken mesela dedik zaten!

Gelin bugün bu eksikliği giderelim ve sözü faize, dövize, fiyatlara bırakalım. Ekonomide olan biteni bir de onların penceresinden dinleyelim. Bakarsınız bir şeyler öğreniriz...

FAİZ: BENİMLE FAZLA OYNUYORSUNUZ

Ben hiçbir şeyin sebebi değilim, ben sonucum. Ekonomi benim düzeyime bakarak kendine bir yol çizsin, ona göre hareket etsin diye benimle sık sık oynadınız, oynuyorsunuz; ama bu sonuç vermiyor.

Beni yükselttiğiniz, yücelttiğiniz zaman insanlar bana tebessüm ediyor, bana meylediyor. Vatandaş gelip parasını bana emanet ediyor, olur olmaz harcamalardan kaçınıyor ve böylece Enflasyonun düşmesine katkıda bulunuyor, ben de bundan dolayı mutlu oluyorum.

Ama mutluluğum hep kısa sürüyor. Beni alaşağı ediyorsunuz; gülümseyen yüzler bu kez kızgın bakışlar fırlatıyor, kimse parasını bana emanet etmiyor, adeta "Sana mı kaldık" dercesine gidip döviz alıyor, harcama yapıyor. Sonuç ne; hem diğer paralar değerlendiriliyor, yani ben değersiz hale geliyorum, hem enflasyon artıyor.

Enflasyonun düşeceğine inanmayan insanlar gelip parasını bana emanet etmiyor. Geçen gün bir vatandaş, "Paramı sana versem 100 lirama bir yıl sonra 115 lira vereceksin, ama şimdi 100 lira olan bir mal seneye 120 olarsa gider onu alırım" dedi. Bence siz önce şu enflasyonu halledin, ben kendiliğimden enflasyona ayak uydururum.

FİYATLAR: BENİ ARTIRAN NE, BİR KARAR VERİN!

Beni vatandaşa düşman gibi gösteriyorsunuz. Yarattığınız algı bu, bundan rahatsız oluyorum. Ben durup dururken niye artayım!

Takdir edersiniz ki benim de beslenmem ve bu beslenme için yiyip içtiklerime ödeme yapmam gerekiyor. Hani hammadde, ara mal, işçilik diyorsunuz ya, bana bunlar lazım.

Bunların fiyatını artırmayın, ben de artmam. "Bunların fiyatı döviz yüzünden artıyor" diye duydum, öyleyse döviz artırmayın! Tutup ara ara dövizin fiyatını yükseltiyorsunuz, biliyorum, hem de birden. Uykularım kaçıyor siz bunu yapınca. Benim yiyip içtiğim hammaddenin de, ara malın da çoğu yurtdışından alınıyor, bunu bilmiyor olamazsınız. O durumda aynı miktar gıdayı almak için bir birim dövize 3 lira değil 5 lira ödedim mi, dengem bozuluyor. Çaresiz ben de artıyorum.

Benim anlayamadığım bu bağlantının şimdiye kadar nasıl olup da görülemediği. Umutla bekliyorum, bir gün herhalde bu hatadan dönersiniz. Yok eğer dediğiniz gibi faiz düşünce ben de gerileyeceksem, indirin faizi olsun bitsin; siz de rahatlayın, ben de rahatlayayım.

DÖVİZ: HİÇBİR ÜLKEDE BURADAKİ GİBİ SEVİLMEDİM

Ben burada neden böylesine önemliyim, aslında bunu bir türlü anlayamıyorum. Sanki siz kendi işinizi gereği gibi yapmıyor ve suçu bana atıyorsunuz gibi geliyor.

Sizin kendi paranız yok mu, var; bu paranızın değerini etkileyecek faiz mekanizmanız yok mu, var; ayrıca kullanacağınız başka politikalar, araçlar yok mu, var. Benimle niye uğraşıyorsunuz, suçu niye bana atıyorsunuz ki...

28.06.2021

Türk halkı beni daha çok seviyorsa, bu kendi parasına güvenmediğini gösterir. Ben bunun sebebini tam olarak bilemem. Bir ülkede halk kendi parasına niye güvenmez de başka bir ülkenin parasını tutar, anlamadığım bir detay! Ama herhalde size düşen kendi paranızı güvenilir, en azından kısa vadede kazanç sağlar hale getirmek. Bunun için ne bileyim paranızın değerini yüksek tutacak şekilde faizi yükseltseniz, inanın kimse benim yüzüme bile bakmaz. Bana güven duyuluyorsa, tercih edilen ben oluyorsam bu benim suçum mu, aynaya bakın!

Söylediklerimin hoşunuza gitmediğini biliyorum ama gerçek böyle. Aslında bu durum biraz gururumu okşamıyor da değil, dünyanın hiçbir ülkesinde beni Türk vatandaşları kadar seven yok çünkü.

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu'nun stratejisi

28 Haziran 2021

Üniversite sınavlarından 24 saat önce CHP Lideri Kılıçdaroğlu'nun Katarlı öğrencilerin üniversitelere sınavsız olarak alınacağı yönündeki tweet'leri, sınav stresini yaşayan öğrencilerin psikolojisini çok olumsuz yönde etkiledi.

Pandemi nedeniyle okullarına gidemeyen öğrenciler zaten burnundan soluyordu, bir de bu adaletsizlik karşısında isyanları oynadılar. Ama haber asılsız çıktı. T24 sitesi erdemli bir iş yaptı, özür diledi. Bunun üzerine gözler **Kılıçdaroğlu**'na döndü. Hem yanlış haberden dolayı özür diler hem de sınav öncesi psikolojisini olumsuz yönde etkilediği gençlerin gönüllerini almış olur, diye düşünülürdü. CHP lideri tam aksini yaptı. Üste çıkmaya çalıştı. Trollerden girdi, Katarlılardan çıktı. Tam bir bombardıman yaptı.

CHP ZAMANINDA YAPILMIŞ

Kemal Bey de bilir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sadece Katar'la değil, 40 ülkeyle askeri işbirliği anlaşması var. Bir kısmı da CHP'nin koalisyon ortağı olduğu dönemde imzalanmış. Bir örnek olması için 15.9.1994 tarihinde DYP-SHP hükümeti döneminde Kazakistan'la yapılan Askerî İşbirliği Anlaşması'nı dikkatinize sunuyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 22.9.1994 Sayı : 22059)

Kanun No
4015

Kabul Tarihi
15.9.1994

MADDE 1. – 23 Şubat 1993 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MUHALEFET STRATEJİSİ

Haber yanlış çıkmasına rağmen **Kılıçdaroğlu** neden geri adım atmıyor? Çünkü **Kılıçdaroğlu** bunu bilerek yapıyor. Doğru ya da yanlış olmasına bakmadan iktidarı yıpratacak olan her şeyi kullanıyor.

İSMET PAŞA TAKTİĞİ

Kılıçdaroğlu bir süredir **İsmet Paşa**'nın 27 Mayıs öncesinde kullandığı “**tahripkâr muhalefet**” stratejisini izliyor. 27 Mayıs öncesinde gençlerin öldürülüp, cesetlerinin kıyma haline getirildiği iddiası gündeme gelmişti. CHP bir heyet kurmuş, Et Balık Kurumu'nda inceleme yapılmıştı. Heyet, gençlerin cesetlerinin kıyma yapıldığı iddiasının doğru olmadığı yönünde rapor hazırlayınca **İnönü**, bunun açıklanmamasını istemişti. Öyle bilinsin istemişti.

DAHA BÜYÜK YALAN OLSUN

Gazeteci **Sedef Kabaş**'ın, “**Kitleleri etkilemek istiyorsanız, ortaya kocaman bir yalan atın. Ama çok büyük bir yalan olsun. İkinci kriter, çok basit bir yalan olsun. Sonrasında da bu çok basit ve çok büyük yalanı sürekli tekrar edin. Ve ardından kitlelerin o yalanı gerçekmiş gibi nasıl kucakladığını oturup seyredin**” diye anlattığı olay. **Kılıçdaroğlu** bu yöntemi kullanıyor.

KADINA ŞİDDETE EYLEM PLANI GELİYOR

KİMİNİN bir mezar taşı dahi olmadı. Kiminin ise adı kadın cinayetleri dosyasında yer aldı.

Münevver Karabulut'tan, **Özgecan Aslan**'dan, **Emine Bulut**'tan, **Ceren Damar**'dan, **Duygu Delen**'den, **Pınar Gültekin**'den yani erkekler tarafından vahşi bir şekilde katledilen kadınlardan söz ediyorum.

Hayatlarının baharında solan çiçekler gibi gittiler.

Adını kadına şiddet sorunu koyduk ama terör örgütleriyle, mafya ile, uyuşturucuyla mücadele gibi ele alınması gerekiyor. Çünkü sorun çok derinlerde.

EYLEM PLANI

O nedenle kadına şiddetle mücadele adına Cumhurbaşkanlığı himayesinde 1 Temmuz Perşembe günü açıklanacak olan eylem planını önemsiyorum.

Eylem planı uzun emekler sonucunda hazırlandı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı **Derya Yanık**, benim de aralarında yer aldığım gazetecilerle iki grup halinde bir araya geldi. 24 Haziran tarihinde ise Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın başkanlığında geniş katılımlı bir toplantı yapıldı. O toplantıdan İstanbul Sözleşmesi dahil son dönemlerin tartışma konularına ilişkin bazı başlıkları aktarmak istiyorum.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Söz alan kadınlar İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin görüşlerini paylaşıyorlar. Orada bir kadın ittifakı oluşuyor.

İstanbul Sözleşmesi'nin kadına şiddetle mücadelede bütüncül bir yaklaşım getirdiğini belirterek, sözleşmeden çekilmenin kadına yönelik şiddet ile mücadelede geri adım atılıyor gibi algılandığını belirtiyorlar.

ERDOĞAN'IN TAVRI NE OLUYOR

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, toplantıda az konuşuyor, daha çok sorulara cevap vermekle ve dinlemekle yetiniyor.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ İÇİN NE DEDİ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili eleştirilere yanıt veriyor. "**Toplumsal hayatı etkileyecek bir hava oluştuğu için geri çekildik**" diyor.

KARARLILIK MESAJI

Erdoğan'ın sözleri sadece bunlar değil, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda katılımcıları da etkileyen şu konuşmayı yapıyor: "Kadına şiddetle mücadele konusundaki tavrımız. Sonuna kadar mücadele ediyoruz, edeceğiz. İstanbul Sözleşmesi'ndeki hakların korunduğu '**Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun**'u koruyacağız. Açıklanacak olan eylem planımız doğrultusunda Kadına Şiddetle Mücadele Yasası'nı daha da güçlendireceğiz. Kadına yönelik şiddetle mücadelede çok kararlıyız" diyor.

DİYANET'İN ROLÜ

Toplantıda kadına şiddetin önlenmesi konusunda Diyanet İşleri Başkanlığı'na düşen görev gündeme geliyor. "**Kadına şiddetin önlenmesinde Diyanet'e çok büyük görev düşüyor**" tespiti öne çıkıyor. Eleştiriler daha çok sosyal medyada din adına ahkâm kesen "**Sosyal medya vaizleri**"ne yöneliyor. Bunların Diyanet'in resmi vaizleri olduğunu düşünmeyin. Tam aksine bunlar radikal ve sefî tipler. Sosyal medya platformlarından kadınlara yönelik kabul edilemez konuşmalar yapıyorlar. Radikal zihniyetli sosyal medya vaizlerinin İslam'a verdiği zarardan en çok Cumhurbaşkanı **Erdoğan** rahatsız. Toplantıya Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ilk kadın başkan yardımcısı Prof. Dr. **Huriye Martı** da katılıyor. **Huriye Martı**, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda verilen hutbelerin sayısındaki artışı anlatıyor. Vaazlarda ve konferanslarda bu konunun işlendiğini ifade ediyor.

ASİLTÜRK İLE KARAMOLLAOĞLU'NUN GÖRÜŞMESİ

MİLLİ Görüş'ün etkili isimlerinden **Oğuzhan Asiltürk**'ün çıkışı Saadet Partisi'nde

dalgalanmaya yol açmıştı. **Oğuzhan Asiltürk** bir süredir Saadet Partisi'nin keskin muhalefet tarzından memnun değil. CHP ile aynı ittifak içinde bulunulmasından da rahatsız.

Erbakan'ın en yakın siyaset arkadaşlarından olan **Asiltürk**, Saadet Partisi'nin **Erbakan** tarzı kucaklayıcı bir siyaset izlemesini öneriyor. **Erbakan Hoca** buna, “**Hayra motor şerre fren**” derdi.

Asiltürk, Ayasofya'nın cami olarak ibadet açılması üzerine Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ı arayarak tebrik etmişti. **Erdoğan** da **Asiltürk**'ü evinde ziyaret ederek, “**abi-kardeş**” sohbet etmişlerdi.

DÜNÜRLERİN GÖRÜŞMESİ

Asiltürk Saadet Partisi'nin keskin muhalefet dili nedeniyle bir türlü beklenen büyümeyi gerçekleştiremediğini düşünüyor. Bu düşüncesini de geçen hafta bir seri halinde attığı tweet'lerle ortaya koymuştu. **Asiltürk**'ün bu çıkışı Saadet Partisi'nde olağanüstü kongre tartışmalarını da beraberinde getirmişti.

Saadet Partisi Genel Başkanı **Temel Karamollaoğlu**'nun geçen hafta **Asiltürk**'le biraraya geldiği söyleniyor. Aynı zamanda dünür olan **Asiltürk** ile **Karamollaoğlu**'nun görüşmesinden sonra Saadet Partisi'ndeki dalgalanma duruldu ama hangi sonuca ulaşıldığı açıklanmadı.

İbrahim Kahveci

Sökülün paraları

Daha önce de söke söke ödemiştik. Mesela Marmaray ihalesi yapılmış ama sonradan şirkete ek kıyak çekilmişti.

-Döviz kurlarındaki oynaklık (2006-1,65/2009-1,75)

-İnşaat malzemelerindeki artış (2009'da emtia fiyatları düşerken)

-İşçilik ücretlerindeki yüksek artış

Gerekçeleri ile ihale sonrası Marmaray yapımcısına 1 milyar dolar civarında ek kıyak çekilmişti. (17 Aralık 2009 Resmi Gazete:

"<https://www.yenisafak.com/yazarlar/ibrahim-kahveci/ra-ya-ra-ya-marmaray-20091>)

Sadece bu mu?

İstanbul'a 3. Havalimanı ihalesi...

Denizden yükseklik 90 metre olacaktı. Ama ihale sonrası 60 metre yeterli diye müteahhidi 30 metrelik dolgudan kurtardılar. Ya da müteahhide Aykut Erdoğan'ın deyimi ile 2,5 milyar euroluk kıyak çekildi.

Cengiz, Limak, Kolin, Kalyon, Mapa bu sayede 30 metre dolgu daha yapmadı. İhaleyi aldıktan sonra yapılan bu maliyet düşürücü kıyak karşılığında da Devlete bir ek ödeme vs olmadı tabii.

Aykut Erdoğan 3. Havalimanında ihale sonrası bu Hazine garantili müteahhitlere yapılan kıyakların toplam tutarının 5,5 milyar euro olduğunu açıklıyor.

Ya Şehir Hastaneleri?

Devlet burada binayı yapan ve işleten Hazine garantili müteahhitlere iki tür ödeme yapıyor. Bina müteahhidin olduğundan peşinden kira ödeniyor. Bu ödeme 25 yıl

28.06.2021

sürecek. Bir de o müteahhitler hizmet bedeli alıyor. Yani gelen hastalara röntgen, ultrason gibi sağlık hizmetleri veriyorlarmış. Buna da hizmet bedeli deniliyor.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı verilerine göre şehir hastanelerinde toplam yatırım tutarı: 10 milyar 987 milyon 570 bin dolar

Peki bu yatırıma verilen Hazine garantisi ne kadar?

Sözleşmeleri açıklamıyor ve bilgi vermiyorlar ama yapılan hesaplamalara göre (Uğur Emek) 142 milyar dolar.

CHP Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin Londra sözleşmesinde en az 97 milyar dolarlık bir garantiye ulaştı.

Dikkat ediyor musunuz? Şehir Hastanelerinin bilgisi Türkiye’de Türk Halkına verilmiyor ama Londra Tahkimi ile İngilizlere verilmiş...

Cumhurbaşkanı Erdoğan diyor ya; “Tahkim ile söke söke alırlar o parayı”

Kimin tahkimi ile alacaklarmış: İNGİLİZLERİN...

Bu arada unutmadan söyleyelim: Şehir Hastanelerinde de müteahhitlere 5 yıl daha ek hizmet süresi verilmiş.

***

Son gündem ise Kuzey Marmara Otoyolu.

Burada firmalar ihaleyi yapım+işletim süresi olarak alıyor. Yani ihaleye giren firma toplam süre teklifi veriyor. Nitekim 3. Köprü 10 yıl 2 ay 20 gün yapım+işletim süresi ile ihale edildi.

İhaleye göre köprü ağustos 2023’de devlete devredilecek. Ama Mehmet Acet köprünün devrine 6 yıl daha var diye yazdı.

3. Köprüye yılda 800 milyon dolar Hazine garantisi verilmiş durumda. Buna göre **3. köprüde Hazine garantili müteahhide en az 4 yıl daha kıyak çekilmiş oluyor. Yani 3,2 milyar dolar daha...**

Çiğdem Toker Kurtköy-Akyazı bölümüne de hem araç garantisi artırılarak hem de işletme süresi uzatılarak ek kıyak çekildiğini yazdı. **Uğur Emek Hoca dün Karar’da bu kıyak büyüklüğünü açıkladı: 4 milyar dolar...**

Kısaca bizler zaten yıllardır söküle söküle paraları ödüyoruz.

28.06.2021

Gittiğin yolda, geçtiğin köprüde zaten eller havaya diye çok yüksek fiyatları ödüyoruz. Gitmediğimizde de o müteahhitler soframıza oturarak her lokmamıza ortak olup söke söke bizden o paraları alıyorlar.

Değişen tek şey var: Şimdi Kanal İstanbul üzerinden tamamen sökülmemizi istiyorlar.

Hakem ise Londra.... Yani İngilizler.

Yerli ve Milli davamız bu işte.

YSS KÖPRÜSÜ VE KAMULAŞTIRMA ÖRNEĞİ

YSS Köprüsü yapım maliyeti 3,5 milyar dolar diye açıklandı. Ama FSM Köprüsü maliyeti (bugünkü dolar) en fazla 600 milyon dolar. O vakit YSS Köprüsü nasıl 3,5 milyar dolar ediyor?

Bağımsız bir maliyet değerlendirmesinde YSS Köprüsü maliyet+finansman gideri+makul kar toplamı 1,5 milyar doları geçmez. Ama şirket zaten şu ana kadar (2016-2021-4yıl) 3,2 milyar dolar aldı.

O zaman bu köprüyü kamulaştırdığınızda bırakın üste para ödemeyi, devlet müteahhitten alacaklı olacaktır.

Hem köprü devlete-milllete geçecektir hem de devlet-millet müteahhitten alacaklı olacaktır.

Bu hesabı Osmangazi Köprüsü ve diğer Hazine garantili işlere de uygulayın. **Kasadan 5 kuruş çıkmadan o müteahhitler devlete borçlu çıkacaktır.**

Ve o paraları da 7 sülalelerinden söke söke almak zorundayız. Bunu da o müteahhitler böyle bilsin.

Oğuz Demir

Dört yıl sonra mezun olunca iş bulabilir miyim?

Memleket haberler açısından çok bereketli. Her sabah yeni bir gündeme uyanıyoruz. Bu yeni gündem konuları akıp giderken ülkenin çok büyük bir kesimi akşam eve girdiğinde yine kendi gündemiyle yüzleşiyor.

İşsizlik ve yoksulluk.

En son yayınlanan TÜİK verilerine göre **Türkiye’de yoksul sayısı salgın öncesinde dahi 18 milyona yaklaşmış** durumda. Salgın döneminde işini kaybeden ve gelirin büyük bir kısmını ücretsiz izne ayrılarak kaybedenleri eklerseniz **zaten 22 milyon oluyor.**

Yani her dört yurttaşımızdan biri yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

Bu yoksulluk bunalımı, **ülkeyi yönetenlerin ya da yoksul olmayanların ilgilendikleri gündem maddelerini** bir kalemde silip atıyor.

Bu yoksulluk maalesef **sadece işsizlik ile ilgili de değil.**

Ülkede **çalışıyor olmasına rağmen yoksul olan milyonlar var.** En son dört gün önce yayınlanan Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu verilerine göre **dört kişilik bir aile için yoksulluk sınırı 11 bin 925 TL.**

Dört kişilik bir ailede eğer asgari ücretli çalışılıyorsa, ebeveynlerin çalışması yetmiyor. Ailenin tüm bireyleri çalışmalı ki yoksulluk sınırının üzerine çıkılsın.

Çalışsınlar, çalışsınlar ama bu kez de iş yok.

TÜİK’in işsizlik verilerine baktığımızda **2021 yılı Nisan ayındaki resmi işsiz sayısı 4,5 milyon. Geniş tanımlı işsiz sayısı ise 10 milyon.** Ve hepimiz biliyoruz ki hem pandemi etkisi hem de ekonomide içine düşürüldüğümüz istikrarsız ortam, **bu insanları ancak yoksulluk sınırında tutabilecek olan asgari ücretli bir iş dahi sunamıyor.**

28.06.2021

Ve bu ortamda yine milyonlarca öğrenci üniversite sınavına girdi. Öğrencilerin tek umudu bir üniversiteyi kazanmak, iyi bir eğitim almak ve ardından da iş bulup çalışmak.

Ancak bu bile artık bir hayale dönüşmeye başladı!

Size basit bir örnek vereyim.

Her yıl üniversite sınav sonuçları açıklanıp, tercih dönemleri başladığında öğrenciler ve aileler üniversitelerin tanıtım günlerini ziyaret eder, okumayı düşündükleri okul ile ilgili akademisyenlerden ya da okul yöneticilerinden bilgi alırlar. Zaman zaman biz de katılırız bu etkinliklere ve öğrencilerin sorularını yanıtlamaya çalışırız.

Geçtiğimiz yıl da yine benzer bir etkinliğe katıldım. Ailesiyle beraber bir öğrenci yanıma geldi. Daha merhaba bile demeden **öğrencinin sorduğu ilk soru “ben bu bölümü okursam, mezun olduğumda iş bulabilir miyim?”** oldu.

Üniversitenin ona sunabileceği **sosyal olanaklar, şehir hayatı, okuldaki fiziksel imkanlar...**

Bunların hiçbiri **gözünde değil.**

17 yaşında bir gencin tek kaygısı, dört yıl okuyup mezun olduğunda iş bulup bulamayacağı idi!

Düşünsenize **gelecekte ne kadar para kazanacağı bile** umurunda değil!

Elbette uzunca bir zamandır Türkiye’de bırakın dört yıl sonrasını, bir ay sonrasına dair bir cevap vermek bile mümkün değil!

Cevabı da yine veriler veriyor.

Mayıs 2021 verilerine göre **İŞKUR’a kayıtlı aktif iş arayanların sayısı 2,9 milyon.** Bu 2,9 milyon iş arayan yurttaşımızın **400 bini ise dört yıllık üniversite mezunu.** Yani İŞKUR üzerinden iş bulmaya çalışan **her yedi yurttaşımızın biri üniversite mezunu.**

Bu 400 bin insanın 100 bini ise son bir yıldır iş arayıp bulamamış durumda. **Altı aydan fazla zamandır iş arayanların sayısı ise 200 binin üzerinde.**

Yani gençler yıllarca okuyorlar. İki günlük bir üniversite sınavına giriyorlar. O sınavın sonunda mezun olunca iş bulabilme umuduyla bir bölüm seçiyorlar. Dört yıl boyunca binbir zorlukla o okulu okuyor, mezun oluyorlar.

Sonra iş arama faslı. **İşle beraber torpili bulan** çalışmaya hemen başlıyor.

28.06.2021

O şanslı ve ayrıcalıklı azınlıkta olmayanlar ise TÜİK verilerinde adı geçmeyen milyonlarca yoksuldan, milyonlarca işsizden birine dönüşüyor.

Bu ülkenin genci, yaşlısı milyonlarcası bundan çok daha fazlasını hak ediyor!

Ve artık siyasetçilerin suni gündemleri bu gerçeği örtmeye yetmiyor.

Eski Tarım Bakanı Hüsnü Doğan: 'Tarımda kendine yeterli ülke', gerçeği yansıtmıyor

Kanaat Önderi'nde Şeref Oğuz, Hakan Güldağ ve Vahap Munyar'ın sorularını yanıtlayan isim ANAP iktidarının Tarım, Orman ve Köyişleri bakanlarından Hüsnü Doğan'dı. "Tarımda kendine yeterli ülke kavramı gerçeği yansıtmaz" diyen Doğan, önceki dönemlerde Türkiye'nin tarımda kendine yeterli ülke olarak sayılmasını da yanlış algı meselesi olarak yorumluyor.

Turgut Özal'ın ANAP iktidarının Tarım, Orman ve Köyişleri bakanlarından Hüsnü Doğan, hatıra ve görüşlerini "Merdiven" adlı kitapta topladı. Doğan, kitabında bir bölümü 1983-1989 dönemindeki Tarım Bakanlığı günlerine ayırdı. Kitabı vesilesiyle "Gündem Özel" konuğumuz olan Doğan, "Ülkeler buldukları iklim kuşağına, tarım topraklarının büyüklüğüne ve özelliklerine göre belirli ürünleri üretirler, bir kısmını ihraç ederler, üretmedikleri veya üretimi yeterli olmayan ürünleri de ithal ederler. Tarımda kendine yeterli ülke kavramı gerçeği yansıtmaz" dedi ve ekledi: "Önceki dönemlerde Türkiye'nin tarımda kendine yeterli ülke olarak sayılması da yanlış algı meselesidir."

ANAP döneminin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlarından Hüsnü Doğan'a sorularımız ve yanıtları şöyle:

ABD'İN İTHALATI 123 MİLYAR DOLAR

• “Merdiven” adlı kitapta “Hatıralar ve Görüşlerinizi” toplumla paylaştınız. ANAP döneminin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanısınız. Dünyayı saran COVID-19 krizi, tarımın önemini ciddi şekilde ortaya koydu. Biz ve bizden önceki kuşaklar ülkemizi özellikle tarımda “kendine yeten ülke” olarak belledik. Ancak, zamanla durumun öyle olmadığını anladık. Şöyle geriye dönüp bakarsak, Türkiye “kendine yeten ülke” hayalini yakın dönemde gerçekleştirebilir miydi? Böyle bir potansiyel var mıydı? Potansiyel vardı da uygulanan tarım politikalarında mı yanlışlıklar, eksiklikler söz konusuydu?

ANAP döneminde benden sonra Lütfullah Kayalar Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı oldu. Mesut Yılmaz'ın başbakanlığı döneminde de bakanlık ikiye ayrılarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na İlker Tuncay, Orman Bakanlığı'na da Mustafa Kalemler geldi.

Önceki dönemlerde “Türkiye'nin tarımda kendine yeterli ülke” olarak sayılması daha ziyade bir yanlış bilgi ve algı meselesidir ve esasında doğru değildir. Geçmiş dönemlerde dünyada yaygın olarak kullanılan bir “tarım toplumu” kavramı da vardı. Tarım toplumu kavramı, henüz sanayileşmemiş, milli gelirin ağırlığını tarım sektörünün teşkil ettiği az gelişmiş veya geri kalmış ülkeler için kullanılırdı. Ülkeler buldukları iklim kuşağına, tarım topraklarının büyüklüğüne ve özelliklerine göre belirli ürünleri üretirler, bir kısmını ihraç ederler, üretmedikleri veya üretimi yeterli olmayan ürünleri de ithal ederler. Tarımda kendine yeterli ülke kavramı gerçeği yansıtmaz. Dünya tarımında teknoloji ve üretim bakımından en güçlü iki ülkeden örnek verelim. Tarım ve gıda ürünlerinde ABD 2020 yılında 148 milyar dolar ihracat, 123 milyar dolar ithalat yapmıştır. Aynı yıl Hollanda tarım ve gıda ürünlerinde 84 milyar dolar ihracat, 61 milyar dolar ithalat yapmıştır.

AK Parti döneminde gıda ve tarım ürünleri ithalatı artmıştır ama halâ ihracatımız ithalatımızdan fazladır. 2019 yılında gıda ve tarım ürünleri ticaretinde ihracatımız 18.8 milyar dolar, ithalatımız 16 milyar dolardır.

1980 yılına kadar Türkiye'nin ihracatı yüzde 80 tarım ürünlerine dayalıydı. İhracatta başlıca ürünler pamuk, fındık, tütün, kuru üzüm ve incirdi ve toplam ihracat 1979 yılında 2.2 milyar dolardan ibaretti. Tarım ürünlerinin ihracattaki oranı 1960'larda yüzde 90 civarındaydı. 1964 yılında ihracatımız 400 milyon dolara eriştiğinde Başbakan İsmet İnönü'nün “Ses duvarını aştık” dediğini hatırlıyorum. 8 yıllık ANAP iktidarı sonunda Türkiye'nin toplam ihracatı büyük ölçüde artmış, 1991 yılında 13.6 milyar dolara yükselmiş ve sanayi malları ihracatı toplam ihracatın yüzde 80'ini yakalamıştı.

Türkiye'nin üretim değeri olarak dünya tarımındaki yeri 60 yıldan beri yedinci veya sekizinci sırada yer alıyor. Türkiye'nin tarımsal üretimi dünya toplamının yüzde 1.6-1.7'si civarında. Türkiye nüfusunun dünyanın yüzde 1'i dolayında olmasını dikkate alırsak tarımsal üretimimizin değerini daha iyi anlarız. Tarım sektörü katma değerinin

GSMH'ya oranı 1960'ta yüzde 55 iken 2018 yılında yüzde 5.8'e düştü. Bu dönemde tarımsal üretim dört katına çıktı, diğer sektörler (sanayi, hizmetler) daha hızlı gelişme gösterdiği için tarımın GSMH'daki oranı azaldı.

TÜRKİYE DAHA İYİ BESLENİYOR

• **Teknolojinin etkisiyle dünyanın bütün ülkelerinde tarım nüfusu hem mutlak olarak hem de oran olarak azalmaya devam ediyor. Bazı gelişmiş ülkelerde tarımda çalışanların sayısı toplam istihdamın yüzde 1-2'sine kadar düştü ama tarımsal üretim arttı. Bazı ülkelerde ve toplumların düşük gelirli kesimlerinde beslenme ve açlık sıkıntısı görülmesine rağmen dünya nüfusu ve Türk toplumu geçmiş dönemlere göre daha iyi besleniyor.**

Türkiye uzun yıllardır bitkisel yağ açığı olan bir ülkedir. Buna son yıllarda kırmızı et de eklendi. Genel olarak gıda arz güvenliğini sağlamış az sayıdaki gelişmekte olan ülkeler arasındayız. Tarım ve gıda sektörü, salgına karşı ilk aşamada başarılı bir sınav verdi. Ancak gelir grupları ve coğrafi bölgeler bakımından tüketimde yetersizlikler ve dengesizlikler mevcuttur. Kişi başına gelir artışı, gelir dağılımındaki dengesizliğin azaltılması çabaları, nüfus artışı, kentleşme, nüfusun yaş piramidindeki değişme ve ülkemize gelen turist sayısındaki artış gibi faktörler önümüzdeki yıllarda çeşitli gıda ürünlerine olan talep büyümesini hızlandıracaktır.

Türkiye, dünyanın bereketli topraklarından birinin üzerinde büyük tarım potansiyeli olan ülkelere biridir. Üretim odaklı politikaların güçlendirilmesi elzemdir. Eğer potansiyelimizi hayata geçirebilirsek, dünyada tarımda söz sahibi olan ülkelerin başında yer alırız. Çünkü Türkiye, sahip olduğu iklim çeşitliliği bakımından dünyada ticareti yapılan 150 bitkisel ürünün 120'sini ekonomik olarak yetiştirmekte ve hatta bazı ürünleri çok uzun periyotta yetiştirip hasat etmektedir.

İSRAİL AÇIK VERİYOR

• **Tarımı konuşmaya başladığımızda Hollanda'nın, İsrail'in, İspanya'nın başarısı üzerinde duruyoruz. Yıllardır gözümüzün önünde duran başarılı örneklerden ders çıkarılamamasının arkasında yatan nedenler nelerdir? Hollanda ve İsrail tarım teknolojisi konusunda dünyanın sayılı ülkeleri arasındadır.**

Hollanda Konya ilimiz büyüklüğünde bir ülkedir, iklim şartları bakımından avantajlıdır ve tarımsal işletmeler ortalama 600 dekadır. Hollanda kesme ve saksı çiçeği üretim ve ticaretinde dünyada ilk sıradadır. Hollanda'nın tarım ürünleri ihracatı, tarım ürünleri ithalatını bazı yıllar 30 milyar dolar geçmektedir (re-export dahil). Bunun sebebi Hollanda'nın teknolojik üstünlüğü ve organizasyon gücü yanında, ülkenin bütün Avrupa'ya hizmet veren limanlara ve dağıtım ağına sahip olması ve Avrupa Birliği içerisinde yer almasıdır.

Tarım ürünleri ihracatı bakımından İspanya da Avrupa Birliği'ne üye olmanın avantajına sahiptir. 2018 yılında İspanya'nın tarım ürünlerinde dış ticaret fazlası 17

milyar dolardır. Tarım teknolojileri konusunda ileri olan İsrail'in tarım ürünleri dış ticaretinde 2018 yılında 4 milyar dolar civarında açığı vardır.

ETKİSİ UZUN VADEDE GÖRÜLÜR

• **Yine geriye dönüp baktığınızda Türkiye'nin tarımda nispeten başarılı olduğu dönemler var mıdır? O dönemlerde neleri doğru yaptık? Tarımda (elbette hayvancılık da dahil) hangi dönemlerde hangi yanlışları yaptık?**

Tarımda alınan tedbirlerin etkisi diğer sektörlerle göre daha uzun vadede ortaya çıkar. Türkiye'de tarımın nispeten hızlı gelişmesi 1950'den sonra Demokrat Parti ile başlar. 1960'lı yıllarda Tarım Bakanı Bahri Dağdaş zamanında buğday tohumları konusunda faydalı çalışmalar yapılmıştır. Bizim zamanımızda genel olarak tohum konusuna çok önem verilmiş, bunun üretimdeki etkileri sonraki dönemlerde de görülmüş, hayvancılıkta ırk ıslahı ve suni tohumlama çalışmaları öne çıkmıştır. 1950'den sonra sulama projelerine önem verilmiş, Demirel ve Özal yönetimleri zamanında da bu gelenek devam ettirilmiştir.

Tarımsal işletmelerin küçük ve dağınıklığı en büyük sorunumuz

• **Bakanlık döneminizi bugünkü bakışınızla değerlendirdiğinizde kendinize 10 üzerinden kaç puan verirdiniz? Geriye dönüp baktığınızda “Şunları eksik yaptım”, “Şunları mutlaka yapmalıydım” dediğiniz neler var?**

Kendime puan vermeyi hiç düşünmedim.

Bana göre tarımın en önemli sorunu Türkiye'de tarımsal işletmelerin küçüklüğü ve dağınıklığıdır. Uzun yıllar boyunca miras hukuku gereğince tarımsal işletmeler bölünerek araziler çok küçüldü.

2009 yılında Avrupa Birliği'nde ortalama tarımsal işletme büyüklüğü 320 dekadır. Ortalama tarımsal işletme büyüklüğü İspanya'da 200 dekar, Almanya'da 450 dekar, Fransa'da 500 dekar, İngiltere'de 700 dekar, Birleşik Amerika'da 1900 dekar, Türkiye'de ise parçalı olmak üzere 70 dekadır. Dünyada gelişmiş ülkelerde tarıma verilen bütün desteğe rağmen çiftçi sayısı azalmaya, işletmeler büyümeye devam etmektedir.

Avustralya ve Yeni Zelanda'da durum çok daha farklıdır. Avustralya'da uçsuz bucaksız çiftlikler vardır. Arjantin'de de tarım işletmeleri çok büyüktür.

Tarımsal işletmelerin büyümesini sağlamak ve arazi bölünmesinin önüne geçmek için AK Parti döneminde çalışmalar başlamıştır ancak yavaş yürümektedir. Tarımda arazi kullanımında ikinci büyük sorun meralardır. Zaman zaman yapılan bazı bakım ve ıslah çalışmalarına rağmen, tarım alanları içerisinde dikkate değer yeri olan ve hayvancılıkta yem tedariki bakımından hayli önem taşıyan meraların mülkiyet durumunda değişiklik yapmadan verimli olarak faydalanmamız mümkün görülmemektedir.

Bizim izin verdiğimiz 'terbiyevi ithalat'tı

• 1980'li yıllarda hayvancılığın çöküş yıllarının başladığı düşünülüyor. Süt tozu, peynir ithalatı bu dönemde yoğun olarak yapıldı. Bugün hayvancılıkta dışa bağımlılık üst seviyede. Bugünkü politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sorunuzun başındaki yoruma kesinlikle katılmıyorum.

Özal döneminde dış ticaret anlayışında köklü değişim yapıldı. Daha önceki dönemlerde dünyadaki çok çeşitli malların Türkiye'ye ithali yasaktı ve Türkiye bir yasaklar ülkesiydi. 1980 öncesindeki büyük ekonomik sıkıntılar nedeniyle, Kurtuluş Savaşı zamanında bile içilebilen kahvenin ithali dahi yasaklanmıştı. İthalat rejiminde yapılan değişiklikle Türkiye bir yasaklar ülkesi olmaktan çıkarıldı. Uzun zamandır devam eden altın, sigara ve silah kaçakçılığı da ortadan kalktı.

Orman ürünleri ve mobilya aksesuarları gibi konulardaki ithalat yasakları da kaldırıldı. Daha önce sadece yerli üretimden elde edilen çam, meşe, gürgenle çalışan mobilyacılarımız, sanayicimiz ve esnafımız dünyada üretilen çok çeşitli orman ürünleriyle tanıştı ve ihracatta diğer ülkelerle rekabet imkanına kavuştu. Ormanlarımızdaki kesim baskısına son verildi.

"Merdiven" adlı kitabımda muz hakkında da ilginç bir hikâye var. 1980'li yıllarda yılda sadece 35 bin ton muz tüketen halkımız şimdi yılda 1 milyon ton üzerinde muz tüketiyor. Bugün ekonomideki sıkıntılara rağmen bütün ülkede her malın her yerde bulunmasını Özal zamanında yapılan reformlara borçluyuz.

1980'li yıllarda hayvancılıkta önemli hizmetler yapıldı. Hayvancılığın gelişmesinde ırk ıslahına ve suni tohumlamaya önem verildi. Yılda yapılan suni tohumlama sayısı önceki dönemlerde 100 bin iken 600 bine çıkarıldı. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan üretiminde ve tavukçulukta maliyetin büyük kısmını oluşturan yem üretiminin artırılması için hamleler yapıldı. Mısır, soya ve diğer yem bitkileri üretimi artış gösterdi. Et, süt, yumurta üretiminde artışlar sağlandı.

Zamanımızda yapılan süttozu, peynir gibi ürünlerin ithalat miktarları düşüktür ve üreticiyi korumak amacıyla gerekli oranda gümrük vergisi de uygulanmıştır. Bu ithalata tüketiciyi korumak amacıyla yapılan terbiyevi ithalat diyorduk.

Gıda fiyatlarının artışında kur artışının etkisi büyük

• Gıda fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkisi sıklıkla gündeme geliyor. Üretimden sofralara, doğru strateji izlenmediği için gıdanın enflasyonu yukarı çeken etkisi bir türlü azaltılamıyor. Örneğin, sebze-meyvede hasattan lojistiğe, tezgahta sergilenmesine kadar doğru uygulamalar ortaya konulmadığı için yüzde 30 dolayında kayıp yaşanıyor, çöpe gidiyor. Merkez Bankası'nda kurulan kurullar, değiştirilen Hal Kanunları çözüme ulaşılmasını sağlayamıyor. Sizce bu sorun nasıl çözülür?

Tarım ürünleri ve gıda maddeleri fiyatlarının artışında döviz kurlarındaki artışın önemi büyüktür. Tarımda kullanılan gübre, ilaç, yakıt, elektrik, tohum, tarım alet ve makineleri gibi girdilerdeki önemli fiyat artışlarının maliyete ve satış fiyatlarına yansımaları doğaldır. Yakıt fiyatlarındaki artış nakliye dolayısıyla da ürünlerin satış fiyatını yukarı çekmektedir.

Meyve ve sebzenin nakliye ve muhafazasında alınacak bazı tedbirlerle ürün kayıplarının bir kısmı önenebilir. Kayıpların çok düşük seviyelere indirilmesinin zor olduğunu düşünüyorum.

Evlerdeki gıda israfı da çok önemli. Her yıl dikkate değer miktarda ekmek bile çöpe atılıyor. Gıda israfının önlenmesi için devamlı uyarıların yapılmasına ve tasarruf kültürünün geliştirilmesine ihtiyacımız var.

Modern sulamada yatırım ve zamana ihtiyaç var

• **"Merdiven" adlı kitabınızda staj dönemlerinizde iki ayrı barajın inşaatında görev aldığınızı okuduk. Türkiye, tarımda vahşi sulama nedeniyle suyunu fazlasıyla harcıyor, hem de topraklarının yapısını bozuyor, çoraklaştırıyor. Türkiye, vahşi sulamayı ne kadar azaltabildi? Toprak altı sulama, damla sulama gibi yöntemler hedeflendiği kadar yaygınlaşabildi mi? Hâlâ vahşi sulama ağırlıklı yol alınıyorsa hatayı nerede aramak gerekir? İzlenmesi gereken strateji nedir?**

Türkiye'de modern sulama teknikleri ile sulanan alanlar sürekli genişliyor ama henüz vahşi sulama yeterince azalmış değil. Yıllar önce maalesef aşırı sulamadan dolayı kayda değer miktarda bazı tarım arazilerinde tuzlanma ve çoraklaşma meydana geldi ve buralarda üretim yapılamadı. Bu arazilerin yeniden tarıma kazandırılması kolay değil ve pahalıya mal oluyor. Her şeyden önce klasik su dağıtım sistemlerinin ıslah edilmesi, bunların basınçlı dağıtım sistemlerine çevrilmesi lazım. Bunun için de yatırıma ve zamana ihtiyaç var.

Tarımda teknoloji verimliliği artırıyor

• **Dijitalleşme ve teknoloji tarım ve hayvancılık sektöründe de etkisini göstermeye başladı. İneğin geviş temposu izlenebiliyor, süt veriminin düşmemesi için önlem alınıyor. Drone'larla toprak analizi yapılıyor. Tohum ekimi, fidan dikimi işlemlerinde GPS kullanılıyor. İlaçlamada drone kullanımı, yine nokta atış uygulama şansı veriyor. Dijitalleşme ve teknoloji ülkemiz tarım ve hayvancılık sektöründe yeterince kullanılabilir mi? Kullanılması verimi, üretimi nasıl etkiliyor?**

Bu teknikler halen ABD ve Avrupa Birliği ülkeleri gibi ileri ülkelerde dahi henüz başlangıç aşamasında. Bu teknolojiler maliyeti azaltıyor, verimliliği artırıyor. Bunların bazıları bilinçli, eğitilmiş ve imkânı olan çiftçilerimiz tarafından çok az sayıda kullanılmaya başlandı ve giderek artacaktır. Bu teknolojilerin ülke çapında

yaygınlaşabilmesi için gerekli fiziki ve dijital (G4, G5) altyapı yatırımlarının yapılması lazım. Bazı yerler pilot uygulamalar için seçilebilir. Bunun için tarımsal işletmeler yeterli büyüklükte olmalı ve dağınık tarım arazileri toplulaştırma ile birleştirilmelidir. Ayrıca sulama sistemlerinin modernleşmesi, basınçlı sulamaya ve damlama sulamaya geçilmesi de gerekiyor. Çiftçilerin ve tarımda çalışanların devamlı eğitimi de zorunlu hale geliyor.

İklim değişikliği örtü altı üretimi daha da artıracak

• **Küresel ısınma ülkemizin iklim yapısını da hissedilir şekilde değiştirdi, değiştirmeye de devam ediyor. Küresel ısınmayı dikkate alırsak ülkemiz tarım, hayvancılık, ormancılık politikaları eski alışkanlıklarla sürdürülebilir mi? Tarım, hayvancılık ve ormancılıkta küresel ısınmanın etkilerinin daha da fazla hissedileceği dönemlere hazırlık için neler yapılmalı?**

Küresel ısınma bütün dünyanın sorunu. Zaruretler yeni yaklaşımları ve tasarrufu zorunlu hale getirecek. Suyun önemi çok artacak ve tarımda az miktarda su kullanan damla sulama, yağmurlama, toprakaltı sulama gibi sulama tekniklerinin uygulanması yaygınlaşacak. Örtü altı üretimi daha da artacak. Kanaatimce en radikal değişim, bazı gelişmiş ülkelerde halen yürütülmekte olan, doğrudan doğadaki maddeleri kullanarak gıda maddeleri üretimini sağlayacak teknolojilerinin geliştirilmesinde yaşanacak. İklim değişikliğinin şiddetine göre hangi sorunlarla karşılaşacağımızı önümüzdeki yıllarda daha iyi göreceğiz.

Üretim yeterli değilse elbette ithalat yapılır

• **Son yıllarda kimi zaman sembolik de olsa saman ithalatı, marul gibi normalde ithalatı söz konusu olmayacak bazı ürünlerin ithalatı gündeme geliyor. Saman ithalatı ile ilgili tartışma çıktığında eski Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanı olarak neler hissettiniz? ANAP dönemi, tarımda dışa açılmanın, kontrolsüz ithalatın yapıldığı dönem olarak biliniyor. Tarımı desteksiz, kontrolsüz dışa açarak yanlış yaptığınızı düşünüyor musunuz? Tarımsal üretimi ve üreticileri ithalatla terbiye etme politikası ne kadar doğrudu?**

Önemli olan gıda arz güvenliğinin sağlanmasıdır. Gıda arz güvenliğinin sağlanmasında aslolan güvenliğin yerli üretimle sağlanmasıdır. Üretim yeterli olmadığında elbette ithalata da başvurulacaktır. ANAP döneminde ithalatına izin verilen bütün ürünlerde yerli üretimi koruyan gümrük vergileri uygulandı. Getirdiğimiz politikaların doğru olduğu bizden sonra iktidara gelen partilerin bizim politikalarımızı aynen devam ettirmesiyle sabittir.